

10 jaar Museum Buurtspoorweg

Op 21 februari 1977 was het tien jaar geleden dat de M.B.S. (voluit Stichting Museum Buurtspoorweg) werd opgericht. Er zijn die dag geen feestelijke ritten gehouden, noch werd er gereciperd.

Maar toch staat het jaar 1977 in het teken van dit jubileum en het is zinvol het bescheiden begin te herkennen:

Op de dag dat de stichting werd opgericht was er, dank zij het initiatief van velen, reeds wat museummateriaal aanwezig. Men koos als eerste 'nederzetting' het raccordement (de aansluiting) van de Enschedese gasfabriek met het toenmalige station Enschede-Zuid. Hier was de mogelijkheid om in de week-ends te rijden op het baanvak Enschede-Zuid - Alstätte tot aan het station Broekheurne.

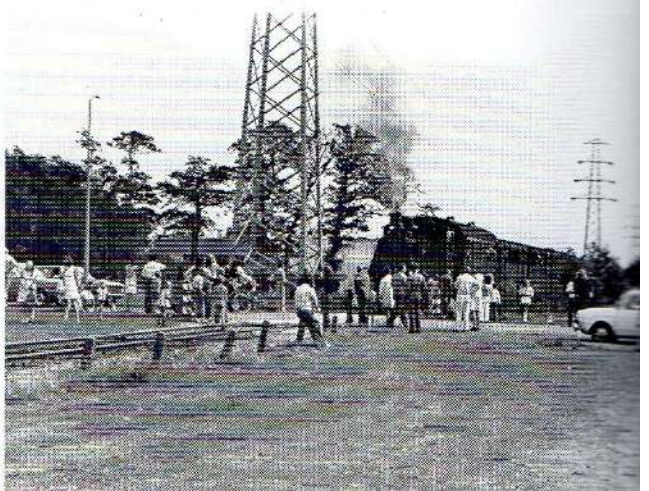
10 mei 1969. Op het raccordement van de gasfabriek te Enschede brengt men voor het eerst de M.B.S., de Carisborg met verticale ketel onder stoom. Op de foto: S. Tysma, P. Oosterhof, J. ter Morsche, Johan Vriezen, Els Kramer, R. van den Benat, M. Denkers, J. Elling.

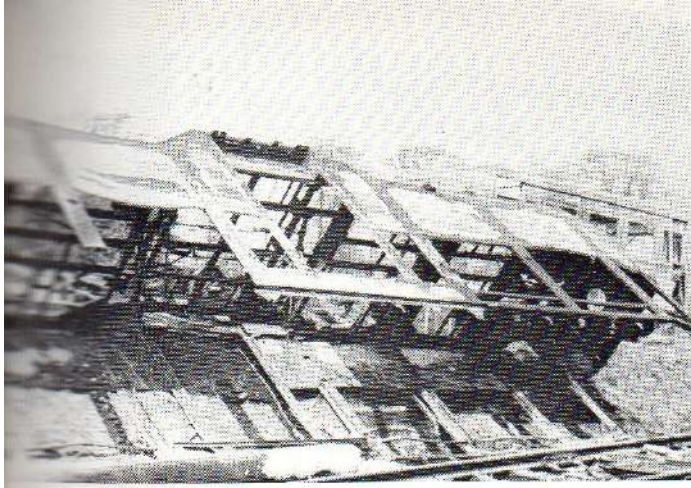
M.B.S. stoomlokomotief no. 4 met historisch materieel te Haaksbergen. Het G.O.L.S. station standaardtype had toen al een opknappingsbeurt gekregen.

Bij het Inlichtingkantoor is het een drukte op de rijdagen. Hier wacht men op het optreden van de dansgroep uit Haaksbergen.

Bij het beginpunt te Enschede ter hoogte van het verkooppunt der M.B.S. (Rembrandtlaan) was het zaterdags/zondags steeds een gezellige drukte.

De geruïneerde motorwagen en de R.E.T. 470 na de brandstichting te Enschede.

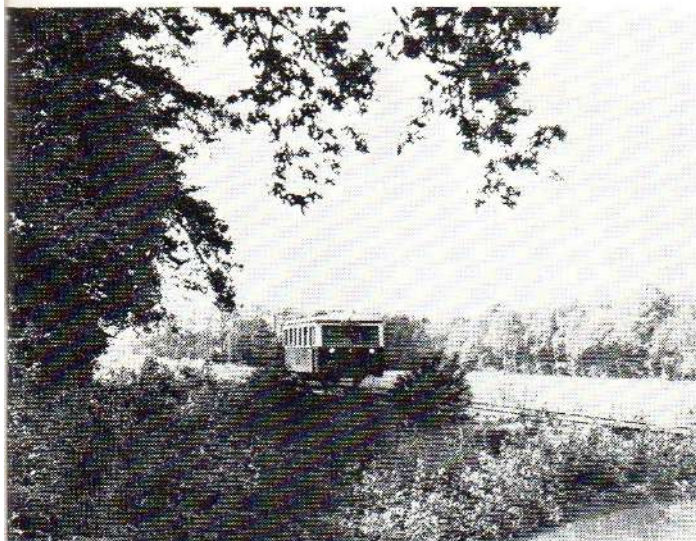

Een speciale rit met rondleiding door Haaksbergen/Buurse. Enkele namen: Hr. J. Enter, Zegwaard, Mensink, Leurink, Van de Worp, mevr. Stamkot, hr. Stamkot, mevr. Van der Enk, hr. Harbers, enz.

De jonge stichting had in die jaren reeds goede betrekkingen met de Ahaus-Enscheder Eisenbahngesellschaft. Het hoekige dieselmotorrijtuig T-10 had men reeds van deze maatschappij kunnen overnemen. Men werkte in die pioniersdagen zo enthousiast dat er reeds op 10 mei 1969 een feestelijke openingsrit kon worden gemaakt op genoemd lijngedeelte. In die periode was de N.S. al met haar Duitse collega, de D.B. (Bundesbahn) in overleg omtrent het sluiten van het baanvak Enschede-Zuid - Ahaus. Daarom besloot de M.B.S. te verhuizen en men koos voor het baanvak Enschede aansluiting Rembrandtlaan-Boekelo-Haaksbergen v.v., een wel bijzonder stukje spoorweglandenschap: door bossen, akkers en heidevelden. Het materiaal werd overgebracht van de gasfabriek naar het raccordement van de firma Gebr. Jaspers, bij kilometer 0.00. Zo werd dank zij de hulp van de heren Jaspers de M.B.S. in de jaren 1970 en 1971 van de ondergang gered.

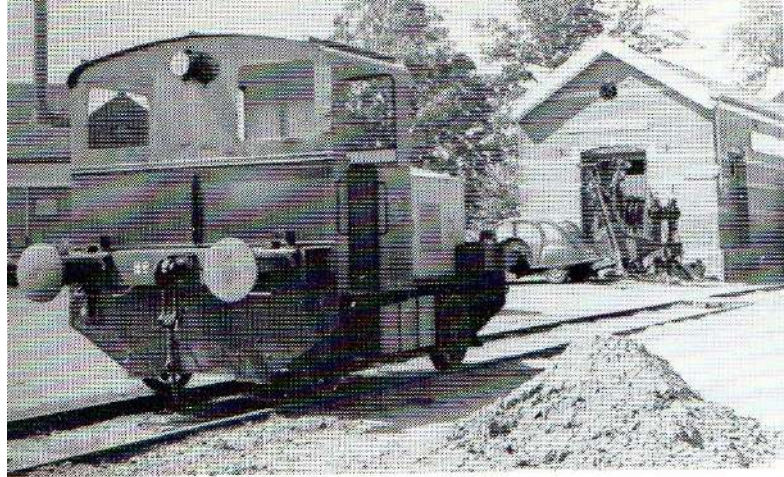
De evacuatie was in volle gang, toen op 21 mei 1971 de melding kwam van de brandstichting op het emplacement bij de gasfabriek. Een geheel gereviseerde motorwagen en een rijtuig van de Haagse tram, de R.E.T. 470, gingen in de vlammen op.

Motorwagen M21 met machinist Betman ter hoogte van Buurse.

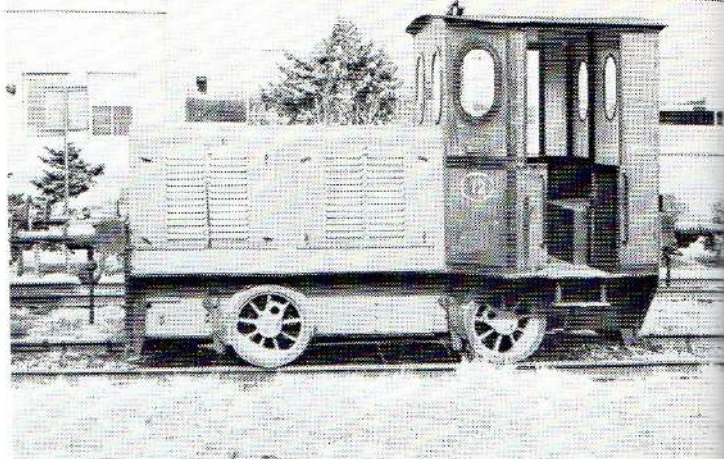

Stoomtrein met lok. M.B.S. 4 komt aan in Enschede. Op de foto rangeerder Van de Wal en machinist Van der Molen.

Diesellok 2-asser. M.B.S. no. 10 (ex Nijverdalen ten Cate).

Diesel rangeerloek M.B.S.no. 12 (ex K.T.S.B.).

Voor vertrek van de trein te Haaksbergen.

Deskundigen van de N.S. namen de examens af voor de machinisten. Chef traktie J.K. MacLean der N.S. neemt de proefrit af van R. van de Molen.

Ondanks deze tegenslag kon men voorjaar 1971 beginnen met rit-ten van Enschede naar Haaksbergen, vice versa. En men kocht geregeld materiaal, zowel lokomotieven, wagons als rijtuigen.

Voorjaar 1972 werd het 5-jarig bestaan gevierd met een feestelijke rit. Op 29 april van dat jaar werd burgemeester drs. A.H. Stadthouwers en echtgenote met muziek en vlagvertoon per trein naar Haaksbergen gebracht, naar het punt waar de basis zou komen voor het Haaksbergse tehuis van de M.B.S.

De Historische Kring Haaksbergen en de gemeente hebben het mogelijk gemaakt dat de M.B.S. haar kostbaar materiaal veilig kon onderbrengen in de voor haar gebouwde 'Romneyloods'. Zo beschikte men over een verwarmde ruimte, en zelfs 'stoomgekken' van de N.S. boden zich aan voor belangloze medewerking bij de vele reparaties.

Toen kwam het moment dat op het lijngedeelte Enschede-Haaksbergen het goederenvervoer gestaakt werd. Er waren zelfs plannen om de lijn te slopen. Bovendien werd de situatie verergerd door de stagnatie rond de R.W. 35. De vertraging in de aanleg van wegen in Twente was destijds voor de minister aanleiding om de afbraak van de spoorlijn uit te stellen tot september 1974. Het bestuur van de M.B.S. werd in die dagen voor de keus gesteld: wijken of blijven!

In een buitengewone vergadering van de Stichting M.B.S. op 31 juni 1974 werd meegedeeld dat Rijkswaterstaat sectie Zwolle, beslist had dat, als de M.B.S. in Twente bleef, de kosten van de gelijkvloerse kruising (aanleg, beveiliging en onderhoud) voor rekening van de M.B.S. zouden komen. Dit betekende in feite dat de Stichting op dood spoor werd geplaatst!

Men besloot een laatste strohalm te grijpen: bij Rijkswaterstaat in Den Haag te gaan praten. Op 1 juli 1974 trok de heer R. Stamkot met ondergetekende naar het hol van de leeuw, waar wij een goed gesprek hadden met de heer R. Braun, ing. Op 27 augustus d.a.v. zou de minister naar Twente komen voor de opening van het E-8 gedeelte Enter-Rijssen.

Vlug maakte M.B.S. haar plannen en alle gasten bij de opening van het E-8 traject werden nadien uitgenodigd voor een rit per stoomtrein van Haaksbergen naar het punt van de beruchte gelijkvloerse kruising. Voordat de E-8 die dag geopend werd hadden wij nog een goed gesprek in Rijssen met drs. T. Westerterp.

Op 12 oktober 1974 deelde de minister mee dat de M.B.S. in Haaksbergen kon blijven: want hij stemde toe in de aanleg van een gelijkvloerse kruising in de R.W. 15! Men kreeg toestemming om de lijn Haaksbergen-Boekelo te blijven gebruiken. Hierdoor was men wel gedwongen tot een zgn. 'eiland-bedrijf', maar nu had men tenminste zekerheid! Alles was aanwezig op het traject Boekelo-Haaksbergen: een historische lijn, historische gebouwen, en idem materieel. En wat al lag er niet opgeslagen op de zolders van vele medewerkers: lampen, seinen, costumes, boeken, dienstregelingen enz.!

Vol stoom voor de M.B.S. no. 4.

Wekelijks wordt de koperen M.B.S.—plaat gepoest.

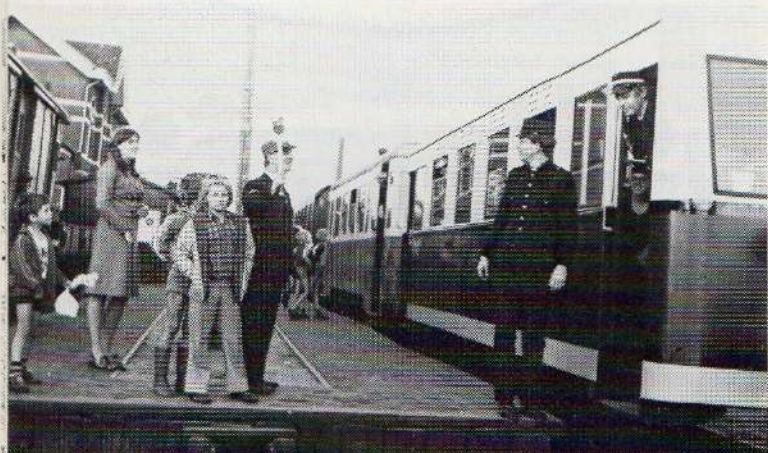
Stoomtrein in het prachtige Twentse landschap.

De M.B.S. liet zich in april 1977 adviseren door de ex-president der N.S., de heer Ing. Bosboom. Op de foto v.l.n.r.: J. van der Enk, Ing. Bosboom, J. van der Meulen, R. Stamkot, J. Bos.

De houten rijtuigen uit België, type 95703. 3—asser, 2e klasse.

Dieseltrein klaar voor vertrek. Machinist Van der Molen wacht op vertrekbevel van R. van der Wal (onderwijzer uit Olst).

Het optreden van de dansgroep der platte-landsvrouwen op het station.

M.B.S. medewerkers plaatsten ook in 1977 het sluitbord. T. Stolle, F. Schraders, onbekend. B. Maalderink, R. Betman, J. Elling jr.

Momenteel beschikt de M.B.S. over zegge 41 voertuigen: 5 stoomloks (no. 2, Zuid-Chemie), no. 3 (Jülicher Kreisbahn), no. 4 (Delmenhorst-Herpstedter Eisenbahn), no. 6 (D.B.) en no. 7 (N.S. 8107). Verder 3 dieselloks: no. 10 (Nijverdalen ten Cate), no. 11 (N.S. ex. 451) en no. 12 (K.T.S.B.)

Dan nog 4 dieselmotorrijtuigen: M20 (Delmenhorst Herpstedter Eisenbahn), M21 van de Ahaus Enscheder Eisenbahn, en de M 22 (Osthannov. Eisenb.) en M 23 (Verkehrsbetriebe Schleswig).

Lokaalspoorrijtuigen: C30, BC 31, CD 35, CC 36-38, C41, C45, C46-48. De C 41 doet dienst bij de stoomtram Hoorn-Medemblik.

Dan is er nog een rijdende wachtkamer, nr. 49, 4 bagagewagens, D 54 enz. 1 gesloten goederenwagon, een dito open, een lage bakwagen, een platte wagen, een ketelwagen, 3 lorries, een pomplorie en 2 motordraisines... Een respectabel bezit dat heel wat speurzin, moeite en financiële offers heeft vereist.

Literatuur: Jaarboeken Twente 1969, bl. 64, 1973 bl. 132 en 1975 blz. 92.

R. Stamkot enz. 'Trams en tramlijnen' in Twente, Z.-Limburg en Zeeland' Rotterdam 1971, M. Meijerink, 'Op Twentse rails', Hengelo 1976.

Mie kas wa weglopen, mer oons Leven Heer nich, zer de boer doe de vos em met ziene hen votleup.